

Konferencja GeoShale 2014 i jej znaczenie dla debaty o gazie z łupków – Warszawa, 24–26.09.2014

Konferencja GeoShale 2014 – 2nd International Scientific Conference on Recent Advances in Geology of Fine-grained Sediments – odbyła się w Warszawie w dniach 24–26 września 2014 r., zgodnie z ustaleniami swej poprzedniczki – GeoShale 2012, oraz w sytuacji, gdy w Europie szybko wzrasta temperatura debaty nt. korzyści i zagrożeń, jakie niesie za sobą ewentualne wydobycie gazu z łupków i stąd znaczenie postępu w badaniach osadów drobnociągnistych. Spotkanie zorganizowane zostało przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy pod patronatem Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, organizacji Europejskich Służb Geologicznych (EuroGeoSurveys – EGS), Międzynarodowej Unii Nauk Geologicznych (IUGS) i Przeglądu Geologicznego, z oficjalnym poparciem Europejskiego Oddziału AAPG, a gościny udzieliło ponownie warszawskie centrum konferencyjne FOCUS.

W konferencji wzięło udział ponad 140 uczestników, reprezentujących służby geologiczne, ośrodki naukowo-badawcze i uniwersyteckie oraz przemysł z 22 krajów z 5 kontynentów.

Uroczystego otwarcia obrad i powitania gości dokonali: dr hab. Wiesław Trela, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego GeoShale 2014 oraz w imieniu dyrekcji PIG-PIB – prof. Grzegorz Pieńkowski, dyrektor ds. współpracy i promocji, który zapoznał uczestników z historią i strukturą PIG-PIB oraz realizowanymi zadaniami statutowymi i programami badawczymi, a zwłaszcza badaniami niekonwencjonalnych akumulacji węglowodorów. W imieniu Ministerstwa Środowiska uczestników pozdrowił podsekretarz stanu i główny geolog kraju dr Sławomir Marek Brodziński, a w imieniu AAPG – dr Vlasta Dvořáková, urzędująca była prezydent Rady Regionu Europejskiego. Podkreślili oni znaczenie wyników bezstronnych badań naukowych dla przebiegu wyżej wspomnianej debaty oraz wynikłe stąd wyzwania dla środowiska naukowego. W podobnym duchu wystąpił Wiesław Prugar, prezes Zarządu ORLEN Upstream, podkreślając znaczenie wniosków z tej konferencji dla dalszych prac w sektorze ropy i gazu.

W porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi, Kanadą i Chinami, łupkowa rewolucja w Europie nadal pozostaje zjawiskiem o charakterze czysto medialnym, pomimo narastających obaw o ciągłość dostaw gazu ziemnego i stąd o bezpieczeństwo energetyczne. W tej sytuacji znaczną uwagę skupiło wystąpienie specjalnego gościa konferencji, sekretarza generalnego EGS, Luki Demichelego. W opinii EGS debata tocząca się w EU i KE sprawia, że pilną koniecznością staje się wypracowanie wspólnego stanowiska narodowych służb geologicznych i ośrodków akademickich w taki sposób, aby zapewnić, że prezentowana informacja jest faktycznie oparta na wynikach wspólnych badań, a zarazem jest silnym i bezstronnym głosem naszej społeczności. Wyniki badań lokalnych czy nawet regional-

nych są niewątpliwie ważne, ale to, czego potrzebują europejscy decydenci, to wspólny, wewnętrznie spójny wkład do procesu podejmowania decyzji opartych na rzetelnych danych. Przygotowanie materiałów wyjściowych do podejmowania decyzji i prac legislacyjnych w ramach UE to nie zadanie dla pojedynczej narodowej służby geologicznej, czego przykładem może być niepowodzenie we wdrażaniu technologii CCS. Narodowe służby geologiczne mają bezpośrednie czy też co najmniej pośrednie doświadczenie o istotnym znaczeniu zarówno dla zagospodarowania zasobów gazu i ropy z łupków, jak i oceny wpływu tych działań na środowisko (zwłaszcza w zakresie ochrony wód podziemnych i gleby, jak i możliwości indukowania sejsmiczności). Powodzenie takiej wspólnej akcji naszych służb może w pełni przyczynić się do powstania Europejskiej Służby Geologicznej o statusie ciała doradczego UE (patrz „The Geological Surveys of Europe, for Europe”, 2014).

Podobnie jak w przypadku poprzedniej konferencji, GeoShale 2014 dobrze sprawdziła się w roli forum dla prezentacji wyników prac, wymiany doświadczeń i ożywionych dyskusji między przedstawicielami służb geologicznych, uniwersytetów Cambridge, Lancaster, Aachen, TU Bergakademie Freiberg, AGH, ING PAN, a także innych wiodących ośrodków badawczych i R&D oraz przemysłu i firm konsultacyjnych. Dotyczyło to zwłaszcza najnowszych wyników multidyscyplinarnych badań nad osadami drobnoklastycznymi, w związku z ich znaczeniem jako serii uszczelniających i macierzystych dla nagromadzeń węglowodorów, bezpiecznej lokalizacji podziemnych składowisk CO₂ i odpadów radioaktywnych, nie wspominając już o złożach miedzi i innych metali.

W trakcie obrad przedstawiono 35 referatów w 4 sesjach tematycznych oraz 50 na specjalnej sesji posterowej (patrz program konferencji – www.geoshale.com). Sesje wymieniono poniżej:

1. Shale Basins Stratigraphy, Paleoenvironments and Paleoclimate, prowadzący: M. W. Hounslow, Lancaster University, Wielka Brytania i S. Porębski, AGH, Polska.
2. Shale Gas Basins and Shale Gas Exploration and Production, prowadzący: J. Zacharski, ORLEN Upstream, Polska i A. Vieth-Hillebrand, GFZ, Niemcy i in.
3. Shale Geochemistry, Diagenesis and Reservoir Properties, prowadzący: J. Środoń, ING PAN, Polska i N. Schovsbo, GEUS, Dania.
4. Shale Basins Geophysics and Tectonics, prowadzący: P. Krzywiec, ING PAN, Polska i N. H. Mondol, Uniwersytet Oslo, Norwegia.

W referatach, przedstawionych na konferencji i jej sesji posterowej, pokazano nowe możliwości zagospodarowania zasobów gazu i ropy z łupków w Europie. W przypadku Polski warto odnotować pierwszą próbę wykazania obecności *sweet spots*, tj. obszarów, na których wydobycie gazu i ropy może być ekonomicznie opłacalne (Kiersnowski i in.),

Ryc. 1. Otwarcie konferencji. W pierwszym rzędzie siedzą (od lewej): mgr inż. Andrzej Przybycin, dyrektor ds. państwowej służby geologicznej, dr Sławomir M. Brodziński, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska i główny geolog kraju, dr hab. Wiesław Trela, przewodniczący komitetu organizacyjnego oraz dr Tomasz Nałęcz, szef Działu Współpracy Zagranicznej PIG-PIB

Ryc. 2. Przemawia Luca Demicheli, sekretarz generalny Europejskiego Stowarzyszenia Służb Geologicznych (EGS)

Fakt ten powinien ułatwić dalsze poszukiwania efektywnych technologii wydobycia gazu i ropy z polskich łupków.

Do nawiązywania i umacniania kontaktów bez wątpienia przyczyniły się także wycieczka przedkonferencyjna w Góry Świętokrzyskie, sesja posterowa, wspólne zwiedzanie laboratoriów PIG-PIB, warsztaty poświęcone tektonice serii łupkowych, nie wspominając już o uroczystości w urokliwych wnętrzach Muzeum Geologicznego, tradycyjnej już części głównych imprez organizowanych przez PIG-PIB.

Program, abstrakty referatów i posterów oraz przewodnik wycieczki można znaleźć na oficjalnej stronie konferencji: www.geoshale.com. Referaty ukażą się drukiem w specjalnym numerze *Geological Quarterly*.

W opinii uczestników konferencję należy uznać za bardzo udaną, potwierdziły to gratulacje, które nadeszły do organizatorów. Główne pytania, jakie pozostają, to: czy wnioski z tej konferencji dadzą impuls do uruchomienia wspólnych projektów, jakie postulował Luca Demicheli w imieniu EGS oraz czy sukces tych obrad zaowocuje zorganizowaniem następnej GeoShale 2016 w Warszawie bądź też w innym miejscu w Europie?

Wojciech Brochwicz-Lewiński & Ilona Śmietańska

Ryc. 3. Referuje prof. Grzegorz Pieńkowski, dyrektor ds. współpracy i promocji PIG-PIB. Wszystkie fot. A. Kaczmarzyk

oraz dyskusję, z której wynikało, że można jednak dostrzec podobieństwo pomiędzy formacją łupków Utica ze Stanów Zjednoczonych i seriami łupkowymi z basenu bałtyckiego.

PATRONAT:

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE:

SPONSOR GENERALNY:

SPONSOR OFICJALNY:

PARTNER:

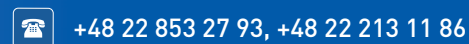

PATRONAT MEDIALNY:

<http://infolupki.pgi.gov.pl>

the best partner in nanotechnology

LABSOFT to uznany dostawca urządzeń badawczych, aparatury pomiarowej i technologicznej renomowanych producentów światowych. Na rynku aparatury badawczej jesteśmy obecni od ponad dwudziestu lat. W tym czasie zainstalowaliśmy ponad trzysta urządzeń badawczych wykorzystywanych w wielu dziedzinach nauki. Jako doświadczony dostawca realizujemy koncepcję pełnego wsparcia klienta. Doradzamy przy wyborze urządzeń, przygotowujemy pomieszczenia, instalujemy i uruchamiamy aparaturę, przeszkalamy użytkowników oraz zapewniamy serwis specjalistyczny i wsparcie aplikacyjne.

W zakresie geologii, eksploatacji złóż, mineralogii i petrografii Labsoft oferuje urządzenia do badania składu mineralnego, morfologii i tekstury skał z wykorzystaniem mikroskopii elektronowej, metod mikroanalizy rentgenowskiej oraz mikroskopii świetlnej. W szczególności dostarczamy zautomatyzowane systemy SEM-EDS do mineralogii ilościowej oraz wysokorozdzielcze mikroskopy jonowo-elektronowe SEM/FIB do badania porowatości, przepuszczalności i pojemności skał metodami wizualizacji 3D. Potrzeba przeprowadzania analiz trójwymiarowych pojawia się coraz częściej w kontekście oceny potencjalnych złóż gazu łupkowego.

